

pl

Unia Europejska
Polityka regionalna

info regio

| nr 19 | kwiecień 2006 |

panorama

**Miasta na rzecz wzrostu,
zatrudnienia i spójności**

Działania Funduszy Strukturalnych na rzecz obszarów miejskich

Spis treści

Miasta na rzecz wzrostu, zatrudnienia i spójności

Miasta są ważne dla Europy

Miasta posiadają ogromne możliwości promowania rozwoju lokalnego, społecznej integracji oraz obywatelskiej i kulturowej tożsamości.

Świadectwa dobrych praktyk: Parlament Europejski

Jakie perspektywy dla rozwoju obszarów miejskich?

W nowym okresie programowania funduszy europejskich na lata 2007–2013 miasta będą zajmować ważne miejsce.

EFRR i Fundusz Spójności w akcji: Węgry, Portugalia, Słowenia, Niderlandy

Świadectwa dobrych praktyk: Hiszpania

Reportaż: Dzielnice w ruchu

Programy URBAN przywracają atrakcyjność i dynamizm dzielnicom, a ich mieszkańcom dumę i nadzieję. Przykładem tego są Lipsk i Dortmund.

URBAN II w akcji: Francja, Zjednoczone Królestwo, Belgia, Irlandia

Świadectwa dobrych praktyk: Szwecja

Świadectwa dobrych praktyk: Republika Czeska

URBAN II w akcji: Austria, Włochy, Grecja, Finlandia

3

7

8

13

14

15

18

19

20

21

Zdjęcia (strony): Komisja Europejska (1–4–5–6–8–9–10), URBAN II Gijon (14), URBAN II Lipsk, Dortmund (15–16–17), MASPD (20)

Okladka: Nowa sieć komunikacji miejskiej w Santa Cruz (Wyspy Kanaryjskie, Hiszpania)

Przy redakcji tego numeru współpracowali również:
Pierre Ergo, Alexander Ferstl, Sylvie Harburger, Jean-Luc Janot, Daniel Mouque.

Wydawca: Thierry Daman, KE, DG ds. Polityki Regionalnej

Czasopismo to jest drukowane w języku angielskim i francuskim na papierze utylizowanym.

Dossier tematyczne jest dostępne w 19 oficjalnych językach Unii Europejskiej na stronie internetowej
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_pl.htm

Teksty niniejszej publikacji nie stanowią zobowiązań prawnych.

Polityka spójności i miasta w Europie

Miasta są ważne dla Europy

Michael Parkinson (*)

Miasta coraz częściej są postrzegane raczej jako napęd gospodarki krajowej i regionalnej – bogactwo narodów, a nie jako obciążenie gospodarcze. Jednak są one nie tylko gospodarczymi aktywami, zwykłymi rynkami zbytu. Mają ogromne możliwości promowania rozwoju lokalnego, społecznej integracji oraz obywatelskiej i kulturowej tożsamości.

Zschochersche Straße w Lipsku, jedna z arterii odnowionych w ramach programu URBAN.

Żyjemy obecnie w doniosłych czasach dla miast. Toczy się ważna debata na temat tego, jak wiele one znaczą dla krajowego i europejskiego sukcesu. Przez ostatnie dziesięć lat wiele miast wyszło z okresu przejściowego, by przyjąć nowe gospodarcze, społeczne, polityczne i kulturowe role. Wiele z nich dysponuje aktywami, które zwiększają ich znaczenie w coraz bardziej zglobalizowanym świecie. Niektóre stały się ośrodkami decyzyjnymi, komunikacyjnymi i wymiany doświadczeń o znaczeniu strategicznym. Korzystają z zasobów intelektualnych na uniwersytetach i w instytucjach badawczo-rozwojowych, które zachęcają do osiągania wysokiego poziomu innowacyjności. Licznym miastom udało się przebudować infrastrukturę, szczególnie w centrach, i zaoferować mieszkańcom przyjazne otoczenie, biura i centra handlowe. Sporo z nich dysponuje znaczącym dziedzictwem kulturowym, które jest coraz częściej źródłem wzrostu gospodarczego i nowych miejsc pracy. Jednak pomimo tego integrującego potencjału w wielu miastach nadal istnieją grupy ludzi żyjące w sytuacji wykluczenia społecznego. Utworzenie konkurencyjnych pod względem gospodarczym, społecznie spójnych i zrównoważonych miast pozostaje dla wszystkich mieszkańców Europy dużym wyzwaniem.

Ta szeroka dyskusja o przyszłości miast odbiła się echem w debacie, która toczy się obecnie na temat przyszłości polityki spójności Unii Europejskiej. Znaczenie, jakie w polityce regionalnej UE przypisuje się miastom, było różnie postrze-

ne przez ostatnich dziesięć lat. Czasami miasta odgrywały bardzo ważną rolę, a czasami bywały zaniedbywane. Jest jednak rzeczą absolutnie jasną, że ostatnio w europejskich programach strategicznych zajmują jedno z najważniejszych miejsc. Taki stan rzeczy potwierdzają na przykład: decyzja Rady Europejskiej z 2005 r. dotycząca konkurencyjności i spójności, wnioski z nieformalnych spotkań ministerialnych UE w Rotterdamie w 2004 r. i Bristolu w 2005 r. oraz główne strategiczne deklaracje Parlamentu Europejskiego z 2005 r. Rolę miast podkreślają również dokumenty wydane przez Komitet Regionów, sieć EUROCITIES oraz liczne konferencje, a w szczególności ta, która odbyła się w 2004 r. w Noordwijk, w Niderlandach. Każda z nich w różny sposób skupiała się wokół znaczenia miast dla krajowego i europejskiego sukcesu, podkreślając ich rolę i polityczną wartość.

Jednak głównym dokumentem, który gwarantuje, że w nadchodzących miesiącach miasta pozostaną w strategicznych programach na czołowych miejscach, jest ogłoszony niedawno dokument roboczy Komisji Europejskiej dotyczący polityki spójności i miast⁽²⁾. Jest to bardzo ważna deklaracja intencji, która w nadchodzącym dziesięcioleciu może ukształtować przyszłość Funduszy Strukturalnych i przyszłość miast w całej Europie. Decydującą sprawą jest teraz, aby treść tego dokumentu została szczegółowo omówiona i, jestem przekonany, zatwierdzona. Artykuł niniejszy przedstawia główne idee i propozycje zawarte w tym dokumencie.

(*) Profesor Michael Parkinson, dyrektor Europejskiego Instytutu ds. Miejskich, Uniwersytet Johna Mooresa w Liverpoolu. m.h.parkinson@ljmu.ac.uk

(2) *Polityka spójności i miasta. Wkład miast na rzecz wzrostu i zatrudnienia w regionach*. Komisja Europejska, 2006.

Nowy instytut techniczny FH JOANNEUM w Graz West (Austria), w dawnej strefie przemysłowej przekształconej w ośrodek high-tech dzięki pomocy URBAN.

Polityka spójności i miasta: wkład miast na rzecz wzrostu i zatrudnienia w regionach

Celem tego ważnego dokumentu jest uzupełnienie Strategicznych wytycznych Wspólnoty na lata 2007–2013 przez wzmocnienie miejskiego wymiaru oraz przedstawienie sugestii mających pomóc w przygotowaniu Funduszy Strukturalnych. Komisja Europejska zachęca państwa członkowskie do wykorzystania tego dokumentu przy opracowywaniu nowej polityki spójności i nalega, aby władze lokalne były partnerami mocno zaangażowanymi w te prace. Dokument formułuje ważne cele polityczne, zasadnicze zasady realizacji i proponuje konkretne działania. Obejmuje głównie trzy obszary. Po pierwsze, wyjaśnia, dlaczego miasta są ważne dla Europy, podkreślając istotę zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w ramach europejskiej polityki regionalnej. Po drugie, przedstawia cztery główne strategiczne cele polityczne dla miast. Po trzecie, określa konkretne narzędzia realizacji tych celów w dwóch obszarach: finansowym i zarządzania. W niniejszym artykule zostaną po kolei omówione wszystkie te kwestie.

Zrównoważony rozwój obszarów miejskich ma znaczenie dla europejskiej polityki regionalnej

Miasta dysponują wieloma zaletami, które stanowią podstawę skutecznej gospodarki opartej na wiedzy: są nimi kreatywność, innowacyjność, kultura i przedsiębiorczość. Dobrze rozwijające się aglomeracje są na przykład atrakcyjne dla wykwalifikowanej siły roboczej, która stanowi bardzo ważny element konkurencyjnej, globalnej gospodarki. Miasta mają również decydujący wpływ na rozwój regionów. Nie ma w Europie odnoszących sukcesy regionów bez dobrze prosperujących miast. Odpowiednio zarządzane, miasta mogą przyczynić się do bardziej zrównoważonego rozwoju gospodarczego i bardziej zrównoważonego wykorzystania środowiska naturalnego. A jeśli będą lepiej ze sobą współpracować i zawierać strategiczne przymierza z sąsiednimi regionami i miastami, zmniejszą niepotrzebną konkurencję i przyczynią się do bardziej zrównoważonego rozwoju w całej Europie.

Jakiego rodzaju miasta próbuje stworzyć Europa?

Dokument proponuje cztery główne cele polityczne: miasta mają stać się bardziej atrakcyjne, mają zwiększyć swój

wkład w innowacyjność, przedsiębiorczość i gospodarkę opartą na wiedzy, mają tworzyć więcej i lepszej jakości miejsc pracy oraz zmniejszać różnice społeczne.

Atrakcyjność miast

Dokument podkreśla, że chcąc zwiększyć atrakcyjność miast, musimy skupić się na czterech obszarach, którymi są: dostępność środków transportu i mobilność, jakość usług, jakość środowiska i dostęp do kultury.

Dostępność środków transportu i mobilność

Zasadniczym wyzwaniem jest pomoc miastom w poprawie dostępu do szerszych rynków w Europie i poza nią oraz w zwiększeniu wewnętrznej mobilności. W dokumencie podkreśla się, że partnerzy krajowi, regionalni i lokalni muszą wspierać tworzenie dobrych połączeń z głównymi lotniskami i arteriami transportowymi, lepszą współpracę pomiędzy władzami lokalnymi, bardziej dostępną, skuteczną, efektywną i zintegrowaną komunikację miejską, promocję alternatywnych środków transportu, większą mobilność i dostępność dla osób niezmotywowanych.

Równy dostęp do wysokiej jakości usług i infrastruktury

Wysokiej jakości usługi sprawiają, że miasta stają się bardziej atrakcyjne, zapewniają zatrudnienie i zwiększają konkurencyjność pracowników. Dlatego muszą zapewnić efektywne i dostępne usługi w zakresie ochrony zdrowia, usługi socjalne, możliwość kształcenia i dobre zarządzanie; opiekę przedszkolną, by promować równość szans obu płci; dobre usługi w obrębie całego miasta; dostęp do nich dla emigrantów i środowisk odizolowanych pod względem kulturowym.

Środowisko naturalne i otoczenie miejskie

Miasta stawiają czoła wyzwaniom związanym z degradacją środowiska, na którą duży wpływ ma bezładna zabudowa miejska. Muszą dążyć do regenerowania terenów pod ponowną zabudowę i do ochrony terenów zielonych, koordynować politykę zagospodarowania terenu oraz inne działania na różnych szczeblach zarządzania, inwestować w infrastrukturę materialną oraz w aktywne zarządzanie transportem, promować efektywne wykorzystywanie energii.

Szersza oferta kulturalna

Czynniki niematerialne odgrywają coraz większą rolę przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych przez przedsiębiorstwa, ale również przy wybieraniu miejsca zamieszkania przez wykwalifikowaną i potencjalnie mobilną siłę roboczą. Działalność kulturalna i turystyka także stanowią ważne źródło możliwości zatrudnienia. Infrastruktura kulturalna może przyczynić się do wzmocnienia tożsamości obywatelskiej i kulturowej. Dlatego miasta muszą promować bogate życie kulturalne, zapewniając dostęp do obiektów oraz imprez, jak również wydarzeń społecznych, i popierać budowanie spójności wewnątrz społeczności i poza nimi.

Wspieranie innowacyjności, przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy

Miasta odgrywają kluczową rolę w tym obszarze gospodarczej konkurencyjności. Muszą: zapewnić stymulujące warunki dla innowacyjności i biznesu, uprościć administrację publiczną i wspierać partnerstwa pomiędzy uniwersytetami, instytucjami badawczo-rozwojowymi i sektorem prywatnym.

Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw

W tym celu miasta muszą: ulepszyć ogólną infrastrukturę gospodarczą na swoim terenie, zapewnić doradztwo i usługi dodatkowe dla biznesu, promować współpracę pomiędzy partnerami gospodarczymi, ułatwić dostęp do finansowania, zająć się problemami napotykanymi przez młodych przedsiębiorców, kobiety i mniejszości etniczne.

Innowacyjność i gospodarka oparta na wiedzy

Miasta muszą: przyciągnąć potencjalnie mobilnych pracowników poprzez poprawę jakości lokalnych warunków życia, odgrywać pierwszoplanową rolę w przygotowaniu innowacyjnych rozwiązań dla całego regionu, spowodować, aby kształcenie, prace badawcze i rozwój technologiczny były efektywniejsze i łatwiej dostępne dla małych i średnich przedsiębiorstw, wspierać partnerstwa między uniwersytetami, sektorem publicznym i prywatnym, opracować zintegrowaną i zrównoważoną strategię w zakresie społeczeństwa informacyjnego oraz wprowadzić innowacyjne i ekologiczne systemy zarządzania środowiskiem.

Więcej i lepszej jakości miejsc pracy

Miasta tworzą ogromne możliwości gospodarcze, ale także stawiają wielkie wyzwania społeczne. Mieszka w nich więcej ludzi o wysokich kwalifikacjach i umiejętnościach niż gdzie indziej, ale również więcej ludzi o niskim poziomie wykształcenia. Mimo że rządzą nimi siły strukturalne i polityki makroekonomiczne, nad którymi nie mają zbyt wielkiej kontroli, mogą jednak wykorzystywać posiadane możliwości. Ważne jest, aby wszyscy partnerzy na wszystkich szczeblach zarządzania współpracowali w zakresie przewidywania zmian gospodarczych i reagowania na nie. Miasta powinny budować partnerstwa pomiędzy głównymi aktorami ekonomicznymi i społecznymi. I muszą robić wszystko co możliwe, by zwiększyć zatrudnienie wśród najbardziej odizolowanych grup swoich mieszkańców.

Wzrost zatrudnienia przez kształcenie i szkolenie

Wyzwaniem dla miast jest wspieranie systemów ustawicznego kształcenia, zapewnienie wysokiej jakości szkoleń oraz zwiększenie inwestycji w infrastrukturę edukacyjną, pomoc na rynku pracy dla najbardziej zagrożonych grup, przyciągnięcie pracowników o różnorodnych kwalifikacjach, szczególnie w sektorze usług, opracowanie programów szkoleń pomocnych w powrocie na rynek pracy i stymulujących przedsiębiorczość.

Zmniejszenie różnic między miastami

Pomimo dużego potencjału ekonomicznego w większości miast europejskich istnieją obszary zamieszkane przez osoby znajdujące się w sytuacji wykluczenia społecznego. Jak wskazuje ostatni Urban Audit 2005 (audyt miejski), to szczególnie dotyczy mniejszości etnicznych, kobiet i młodzieży. Chcąc stawić czoła tym wyzwaniom, miasta muszą promować równocześnie integrację społeczną i równość szans oraz zwiększyć bezpieczeństwo obywateli.

Promocja integracji społecznej i równości szans

Komisja proponuje następujące kierunki działań: wspieranie integracji grup imigrantów przez naukę języka i bardziej ogólne szkolenia; wspieranie współpracy pomiędzy społecznościami lokalnymi, szkołami i mieszkańcami w zakresie zapewnienia młodym ludziom możliwości kształcenia; poprawa opieki społecznej, by stawić czoła proble-

movi ubóstwa dzieci i zapobiec pojawianiu się zjawiska „dzieci ulicy”; podniesienie umiejętności i kwalifikacji kobiet, pomagając im w powrocie na rynek pracy i wspierając przedsiębiorczość; zapewnienie opieki przedszkolnej dla dzieci kobiet, które chcą wrócić do pracy.

Wzrost bezpieczeństwa obywateli

Urban Audit wykazuje, że poziom przestępczości i strach przed przestępstwami jest w miastach większy niż gdziekolwiek indziej. Badania odczuć publicznych wskazały również na to, że większe bezpieczeństwo stanowi zasadniczy czynnik atrakcyjności miasta dla inwestorów i mieszkańców. W tej kwestii Komisja utrzymuje, że miasta muszą przyjąć aktywne, zintegrowane podejście do problemu walki z przestępczością, na przykład w planowaniu przestrzennym i utrzymywaniu w dobrym stanie miejsc publicznych w celu zwalczania przestępczości, muszą poświęcić szczególną uwagę młodzieży z grupy ryzyka, aby możliwie jak najszybciej zneutralizować jej skłonności przestępcze, stworzyć stanowiska pracy związane z bezpieczeństwem, angażując lokalnych mieszkańców. Takie stanowiska mogłyby obejmować lokalni mediatorzy, społeczni pracownicy ochrony, strażnicy patrolujący ulice oraz straż sąsiedzka.

W Guimarães (Portugalia) odnowione centrum miasta ma promować turystykę, kulturę i MŚP.

W jaki sposób zapewnić sukces obszarom miejskim?

Nie wystarczy oczywiście jedynie wyznaczyć cele, aby zagwarantować miastom rozwój. Należy znaleźć również środki i metody działania, określić finansowanie i sposób podejmowania decyzji. Co proponuje Komisja?

Finansowanie rewitalizacji obszarów miejskich

Dokument przedstawia metody finansowania rozwoju miast. Środki unijne zapewniły już znaczne wsparcie dla infrastruktury przez inwestowanie w transport, zarządzanie odpadami, edukację, szkolenia, technologie informacyjne i sieci komunikacyjne. Europejski Bank Inwestycyjny udzielił w 2004 r. pożyczek na kwotę 3,2 miliarda euro na renowację obszarów miejskich, w tym budownictwo socjalne, i 2,3 miliarda na projekty dotyczące transportu miejskiego.

Rozwój zarządzania finansami

Brak kapitału wysokiego ryzyka jest zasadniczym ograniczeniem wzrostu gospodarczego i innowacji. Dlatego Komisja i Europejski Bank Inwestycyjny wprowadzają na lata

2007–2013 nowy instrument – JEREMIE, dzięki któremu pośrednicy finansowi, doświadczeni w rozwoju firm i małych kredytach, będą mogli pożyczać kapitał przedsiębiorstwom.

Partnerstwo publiczno-prywatne

Partnerstwo publiczno-prywatne posiada ogromne możliwości finansowania dużych projektów z zakresu rewitalizacji obszarów miejskich. Pomimo pewnych wyzwań, jakie stoją przed takimi partnerstwami, dokument wskazuje na korzyści: prywatne finansowanie jest konieczne, by uzupełnić środki publiczne, a sektor prywatny zapewnia również doświadczenie i dodatkowe umiejętności. Partnerstwa te muszą być elementem szerszej wizji lokalnych władz dotyczącej rozwoju całego obszaru, jeśli mają być efektywne.

Poprawa zarządzania miastami

Prawdopodobnie najważniejszymi zasadami zawartymi w dokumencie opracowanym przez Komisję są zasady dotyczące zarządzania obszarami miejskimi, w szczególności te zachęcające do regionalnej współpracy miast, zintegrowanego podejścia do rozwoju obszarów miejskich, angażowania obywateli i uczenia się na bazie wymiany doświadczeń.

Promowanie regionalnej współpracy miast

W aglomeracjach miejskich współistnieją na różnych poziomach kompetencji organy publiczne zajmujące się transportem, rozwojem gospodarczym, ochroną środowiska, marketingiem, edukacją i szkoleniami, pomocą społeczną i ochroną zdrowia. Ich efektywna współpraca, wolna od współzawodnictwa i konfliktów, jest decydująca dla jak najlepszego rozwoju całego regionu miejskiego. Dokument podkreśla, że w globalnej gospodarce miasta europejskie muszą osiągnąć krytyczną wielkość i jak najszerzej ze sobą współpracować. Wspólne zarządzanie obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi musi jednak tak funkcjonować, by użytkownicy płacili za usługi dostarczone do ich miejsca zamieszkania oraz by mieszkańcy obszarów podmiejskich i wiejskich również mogli korzystać z usług oferowanych w mieście. Wymagany poziom kwalifikacji zawodowych na obszarach miejskich musi więc zostać zwiększony.

Co ważniejsze, Komisja uważa, że państwa członkowskie i regiony powinny przekazać miastom zarządzanie Funduszami Strukturalnymi w zakresie niektórych działalności miejskich i włączyć je w opracowywanie, wdrażanie i ocenianie programów.

Zintegrowane podejście do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Dokument podkreśla, że rozwój obszarów miejskich jest złożonym, długoterminowym procesem, który wymaga współdziałania różnych strategicznych sektorów, jak również trwałego zaangażowania dużej grupy partnerów z sektora publicznego, prywatnego i stowarzyszeniowego. To była ważna nauka płynąca z sukcesu, który przez ostatnie dziesięć lat odnosiła inicjatywa URBAN.

Miasta muszą dysponować spójnym, długoterminowym planem rozwoju dla danego obszaru, który obejmuje gospodarcze, społeczne i środowiskowe cele strategiczne. Muszą one być skutecznie monitorowane, a wszyscy partnerzy muszą być w pełni zaangażowani w opracowywanie, realizację i ocenę programów dotyczących rozwoju obszarów miejskich.

Udział obywateli

Jeśli wspierane mają być partnerstwa w sensie ogólnym, jest bardzo ważne, by miasta włączały obywateli, nieformalne grupy i organizacje do działań promujących zrów-

noważony pod względem społecznym i ochrony środowiska wzrost i zatrudnienie. Miasta muszą wspierać wśród tych grup zdolność do działania, szczególnie przy wykorzystaniu e-zarządzania. Muszą również próbować wypełnić kulturową lukę, która utrudnia współpracę pomiędzy politykami, administracją a obywatelami.

Sieci i wymiana doświadczeń

W miastach europejskich da się znaleźć wiele świadectw dobrych praktyk, na których można się oprzeć. Bardzo ważne jest, aby miasta nie traciły środków, których wciąż brakuje, na ponowne wymyślanie koła. Miasta muszą w jak najlepszy sposób wykorzystywać doświadczenie zdobyte w programie URBACT oraz innych europejskich i krajowych inicjatywach. Pomocne jest również to, że w swoich planach Komisja rozszerza wymianę doświadczeń, do tej pory ograniczoną tylko do miast biorących udział w URBAN – na wszystkie miasta Europy.

■ Uniwersytet w Kadyksie (Hiszpania), Departament Nauk o Morzu – campus otwarty na potrzeby badań naukowych.

A co teraz?

Znajdujemy się w decydującym momencie dyskusji na temat przyszłości miast europejskich. W ostatnich latach w europejskich i krajowych programach strategicznych miasta szybko zaczęły zyskiwać na znaczeniu. Udział miast w gospodarce konkurencyjności i społecznej spójności już został uznany przez liczne rządy krajowe, Parlament Europejski oraz miejskie i regionalne grupy interesów z całej Europy. Dokument Komisji stanowi bardzo ważny wkład do tej debaty. Określa kilka kluczowych celów strategicznych, ważnych zasad wdrażania oraz grupę konkretnych działań, które powinny ukształtować przyszłość polityki spójności w Europie. Są one wystarczająco elastyczne, by nie likwidować krajowej, regionalnej i lokalnej różnorodności. Są również wystarczająco konkretne, by w przyszłości mogły stać się wskaźnikami przy wyborze strategii i odpowiednich mechanizmów. W niektórych krajach i miastach są już lepiej znane i wypróbowane niż w innych. Jest rzeczą bardzo ważną, by zostały przeanalizowane i, miejmy nadzieję, przyjęte przez wszystkie państwa członkowskie. Jak tylko to się stanie, będziemy mogli przejść od dyskusji do prowadzenia działań w naszych miastach. To jest sprawa najważniejsza.

Obszary miejskie: to dotyczy nas wszystkich, ale kto kieruje?

Jean-Marie Beaupuy, poseł do Parlamentu Europejskiego, członek Komisji Rozwoju Regionalnego (REGI), przewodniczący Intergrupy ds. Urbanistyki i Mieszkalnictwa w Parlamencie Europejskim

W miastach i na ich obrzeżach mieszka 80% naszego społeczeństwa. Takie skupiska ludzkie w sposób naturalny prowadzą do kumulowania się wszystkich potrzeb (transport, mieszkania, rekreacja, kultura...) i wszystkich trudności (bezpieczeństwo, bezrobocie, zanieczyszczenie...). Tą ogromną różnorodnością problemów zarządzają różni decydenci i różne podmioty. Wobec tej różnorodności podmiotów publicznych i problematyki obywatel jest osamotniony, to właśnie on codziennie napotyka trudności związane z przemieszczaniem się w swojej dzielnicy, z dojazdem do pracy, i to on znosi zanieczyszczenie środowiska czy poczucie zagrożenia. Doskonale wiadać, że w życiu codziennym te problemy się nawarstwiają i że nie da się skutecznie ich rozwiązać, jeśli będziemy działać w sposób odosobniony i bez porozumienia. Dlatego proponuję, by do rozwiązywania kwestii dotyczących miast podejść w sposób zintegrowany.

W demokratycznej Europie powinnością działaczy publicznych jest zapewnienie podwładnym oraz współobywatelom spójności w podejmowanych działaniach publicznych. Poza dyrektywami i subwencjami konieczne jest zatem, by decydenci pracowali razem nad ujednoliceniem rozwiązań, które zamierzają wprowadzić. W celu zapewnienia koordynacji na poziomie różnych obszarów życia i różnych dziedzin tematycznych, wraz z kolegami – posłami do Parlamentu Europejskiego – domagamy się:

- > powszechnego udostępnienia i promowania dobrych praktyk,
- > regularnego powoływania szefów projektów (koordynatorów). Myślimy, że władze miasta są zazwyczaj, jeśli nie zawsze, najlepiej predysponowane do pełnienia tej funkcji.

Wówczas – dzięki budowie zrównoważonych miast, czyli *sustainable communities* – będziemy mogli osiągnąć cele z Lizbony i Göteborga.

Parlament Europejski, „miejski” stymulator dla instytucji europejskich

Wielu spośród nas, posłów, pełniło różne funkcje w gminach lub regionach. Posiadamy zatem praktyczną wiedzę na temat realiów. Dlatego w Parlamencie Europejskim:

- > Wzbogaciliśmy, na poziomie miejskim, rozporządzenia dla przyszłych Funduszy Strukturalnych na lata 2007–2013 podczas głosowania w pierwszym czytaniu (lipiec 2005), a mianowicie:
 - powodując, że mieszkalnictwo jest kwalifikowalne (artykuł 59);
 - podkreślając znaczenie tematyki „rozwój obszarów miejskich” (artykuł 36);
 - umacniając zasadę partnerstwa (artykuł 10).

- > Utworzyliśmy Intergrupę ds. Urbanistyki i Mieszkalnictwa (patrz poniżej).
- > Przyjęliśmy raport Jean-Marie Beaupuy’a, zatytułowany „Wymiar miejski w kontekście rozszerzenia”, który wymaga konkretnych działań i pomocy w ich wprowadzaniu. W tym celu Parlament wzywa do:
 - lepszej koordynacji pomiędzy różnymi służbami każdej instytucji europejskiej;
 - operacyjnego dialogu terytorialnego pomiędzy Unią Europejską i miastami, pomiędzy rządami i miastami, z udziałem obywateli;
 - rozwijania unijnych narzędzi w celu przyspieszenia wdrażania dobrych praktyk;
 - wdrożenia zintegrowanej polityki miejskiej na poziomie projektowania przestrzennego i na poziomie tematycznym;
 - prowadzenia monitoringu i działań kontrolnych w celu poznania uzyskanych rezultatów;
 - poświęcenia szczególnej uwagi młodzieży i kobietom.
- > Dbamy o to, by w ramach przyszłych strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności na lata 2007–2013 zostało zapewnione optymalne podejście do wymiaru miejskiego.

Intergrupa ds. Urbanistyki i Mieszkalnictwa

Intergrupa ds. Urbanistyki i Mieszkalnictwa skupia 68 posłów ze wszystkich orientacji politycznych, liczy 73 organizacje partnerskich i angażuje w swoje prace ekspertów z dziedziny polityki miejskiej. Jest autorem licznych propozycji zmian do przyszłych rozporządzeń dotyczących Funduszy Strukturalnych na lata 2007–2013. Jej działanie ma charakter stowarzyszeniowy i lobbystyczny. Dąży głównie do dwóch celów:

- > ukierunkowania działań europejskich i krajowych partnerów i niesienia im pomocy we wdrażaniu bardziej skutecznych rozwiązań na rzecz miast;
- > ustanowienia lepszego prawodawstwa dla miast.

Od chwili powstania w 2004 r. grupa ta jest bardzo aktywna w zakresie uzmysławiania wszystkim zaangażowanym partnerom (urzędnikom, decydom, stowarzyszeniom i obywatelom) konieczności zajęcia się sprawami miast.

Kontakt: http://www.udf-europe.net/main/deputes_page.jsp?path=/deputes/beaupuy/&type=auparlement/070905

Jakie perspektywy dla rozwoju obszarów miejskich?

Polepszając dojazd do lotniska w Rydze (Łotwa), projekt PHARE zwiększył tempo rozwoju obszarów miejskich.

W nowym okresie programowania funduszy europejskich na lata 2007–2013 miasta będą zajmować ważne miejsce

Rozwój obszarów miejskich jest już od pewnego czasu ważnym elementem europejskiej polityki spójności. W obecnym okresie programowania (2000–2006) instrumentem, który służy rozwijaniu przedsiębiorczości, zatrudnienia, integracji społecznej i jakości infrastruktury oraz środowiska naturalnego na zagrożonych obszarach miejskich, jest inicjatywa wspólnotowa URBAN.

Miasta i aglomeracje są również od dawna traktowane jako motory wzrostu i zatrudnienia w większości programów Funduszy Strukturalnych. Program wymiany doświadczeń URBACT okazuje się natomiast ważnym narzędziem pozwalającym rozszerzyć i pogłębić naszą wiedzę na temat dobrych praktyk rozwoju obszarów miejskich.

Chodzi obecnie o wpisanie tego programu również do przyszłego okresu programowania (2007–2013). Negocjacje dotyczące nowych rozporządzeń i wytycznych dla Funduszy Strukturalnych są obecnie w fazie końcowej i powinny zostać zamknięte przed latem. Bazując na komunikacie Komisji, opracowanym na podstawie konsultacji publicznych przeprowadzonych na początku 2006 r.⁽¹⁾, będą one uwzględniały wiele kwestii dotyczących miast.

Pozostaje sporo wyzwań, takich jak zapewnienie zrównoważonego rozwoju pod względem społecznym i środowiskowym czy też poprawa poziomu życia w nowych państwach członkowskich. Ponadto ważne jest, by polityka spójności podtrzymała poczynione już wcześniej znaczne wysiłki w celu: 1) promowania strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia i 2) zbudowania solidnych partnerstw pomiędzy lokalnymi podmiotami.

By stawić czoła tym wyzwaniom, Komisja proponuje:

- pełną integrację programów rozwoju obszarów miejskich w głównym nurcie programów, z możliwością przekazywania kompetencji działaczom lokalnym;
- ugruntowanie i rozszerzenie programu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk URBACT;
- wdrożenie innowacyjnych instrumentów finansowych, ze szczególną troską o poprawę dostępu do finansowania dla mikroprzedsiębiorstw.

⁽¹⁾ Polityka spójności i miasta. Wkład miast na rzecz wzrostu i zatrudnienia w regionach. Komisja Europejska, 2006.

W Santa Cruz (Wyspy Kanaryjskie, Hiszpania) pojazd ten wykorzystywany jest jako środek promocji nowego systemu komunikacji miejskiej.

Działania na rzecz miast wpisują się w główny nurt programów

Komisja pragnie przyznać więcej miejsca tematyce miejskiej, włączając prowadzone w tej dziedzinie działania do programów rozwoju regionalnego (Rozporządzenie ogólne, str. 7). To oznacza przede wszystkim, że Krajowe strategiczne ramy referencyjne włączą do tematycznych i terytorialnych kierunków działań priorytetowych komponenty związane ze zrównoważonym rozwojem obszarów miejskich, w takim zakresie, w jakim będzie to potrzebne (Rozporządzenie ogólne, art. 25 ust. 4 lit. b)).

Podobnie (i również w takim zakresie, w jakim będzie to konieczne) programy operacyjne powinny obejmować zintegrowany plan zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (Rozporządzenie ogólne, art. 36 ust. 4 i 5), a z kolei plan ten powinien zawierać jasny opis priorytetów rozwoju obszarów miejskich. W praktyce sprowadza się to do określenia priorytetowego kierunku działań poświęconego problematyce miejskiej, z listą konkretnych miast i obszarów miejskich.

W sytuacji idealnej przeprowadzenie tych działań powinno być powierzone władzom lokalnym i innym partnerom lokalnym. We wszystkich przypadkach powinni oni być pełnoprawnymi partnerami w całym procesie opracowywania i wdrażania.

Jeśli chodzi o charakter działań na rzecz miast zawartych w w głównym nurcie programów, nadal musi być stosowana „metoda URBAN” przy szukaniu sposobów rozwiązywania różnych problemów danego terytorium w oparciu o zintegrowane i globalne podejście (art. 8 rozporządzenia EFRR). Działanie to mogłoby zawierać takie elementy, jak:

- poprawa infrastruktury, w tym zdegradowanych obszarów miejskich;
- ochrona dziedzictwa historycznego i kulturowego;
- promowanie przedsiębiorczości i zatrudnienia lokalnego;
- rozwój społeczny;
- usługi na rzecz specyficznych grup społecznych;

Do 15% środków będzie mogło być uruchomionych dla projektów mieszczących się w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Innowacje w finansowaniu: JEREMIE i JESSICA

Dążenie do wzrostu i innowacyjności wiąże się z podjęciem ryzyka. Unia cierpi na brak funduszy wysokiego ryzyka oraz na brak gwarancji bankowych na obszarach słabiej rozwiniętych. Chcąc sprostać temu wyzwaniu, Komisja Europejska i Europejski Fundusz Inwestycyjny opracowały nową wspólną inicjatywę – JEREMIE. Jej celem jest poprawa dostępu do finansowania dla młodych przedsiębiorców oraz rozwój małych i bardzo małych firm.

Inicjatywa JEREMIE będzie dostępna dla instytucji zarządzających. Angażując środki programów w JEREMIE, będą one korzystały z dostępu do pośredników finansowych doświadczonych w dziedzinie rozwoju przedsiębiorstw i mikrokredytów. Ci akredytowani pośrednicy zasilą możliwości finansowe przedsiębiorstw oraz innych beneficjentów końcowych.

JEREMIE wesprze wzrost, zatrudnienie i integrację społeczną w miastach Unii Europejskiej objętych programami Funduszy Strukturalnych. Oczekuje się, że ta inicjatywa wywoła efekt dźwigni ze strony innych instytucji finansowych, krajowych i europejskich.

JESSICA to inicjatywa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich wprowadzona wspólnie przez Komisję Europejską, Europejski Bank Inwestycyjny i Bank Rozwoju Rady Europy. Jej celem jest ułatwienie finansowania odnowy obszarów miejskich i rozwoju miejskiego przez łączenie subwencji i kredytów.

W ramach inicjatywy JESSICA instytucje zarządzające będą mogły:

- sfinansować wiele partnerstw publiczno-prywatnych, projektów oraz innych narzędzi rozwoju miejskiego, które w dłuższym terminie mogą zapewnić całościowy lub częściowy zwrot z inwestycji;
- zapewnić prostszą i bardziej elastyczną formę zarządzania funduszami przeznaczonymi na rozwój miejski;
- zwiększyć efekt dźwigni wobec ograniczonych środków przeznaczonych na rozwój obszarów miejskich, zachęcając do udziału międzynarodowe instytucje finansowe, banki, sektor prywatny itd.

Wsparcie dla MŚP w Svaneke, na Bornholmie (Dania) – rzemieślniczy zakład produkcji szkła na eksport.

Program URBACT: korzyści utworzenia sieci miast europejskich

URBACT I (2003–2006), program wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami rozwoju miejskiego, jest odpowiedzią na duże zapotrzebowanie miast. Uzyskane do chwili obecnej wyniki zachęcają do kontynuowania tego programu po 2006 r.

W czasie ostatnich piętnastu lat Unia Europejska stopniowo budowała podstawy polityki miejskiej, które zostały podsumowane w dokumencie roboczym Komisji: *Zrównoważony rozwój obszarów miejskich obejmuje zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych mających cele gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Chcąc stworzyć określone w porozumieniu z Bristolu „sustainable communities”, konieczne jest utworzenie partnerstw na szczeblu lokalnym pomiędzy działaczami publicznymi, prywatnymi i stowarzyszeniowymi oraz społeczeństwem⁽¹⁾.*

Programy: projekty pilotażowe Urban (1990–1993 oraz 1997–1999), URBAN I (1994–2000) i URBAN II (2000–2006) finansowane w ramach polityki spójności pozwoliły na szerokie wdrożenie polityk zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich (216 ośrodków w Europie). Pozytywne efekty tych doświadczeń, w szczególności URBAN II, oraz stwierdzenie, że miasta odgrywają kluczową rolę w dziedzinie produktywności i zatrudnienia, skłoniły Komisję Europejską do zaproponowania włączenia polityk zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich do głównego nurtu polityki spójności na lata 2007–2013.

179 miast, 375 partnerów

Program URBACT, utworzony na początku 2003 r. w celu stworzenia sieci wymiany pomiędzy miastami korzystającymi z Inicjatywy Wspólnotowej URBAN, wyciągania wniosków z prowadzonych doświadczeń i rozpowszechniania zdobytej wiedzy, niewątpliwie wyszedł naprzeciw zaistniałej potrzebie: 179 miast bierze udział w programie, 40% z nich to miasta liczące ponad 200 000 mieszkańców i 33% – miasta liczące mniej niż 100 000 mieszkańców. Od 1 maja 2004 r. miasta dziesięciu nowych państw członkowskich są również objęte programem URBACT. Stanowią dziś jedną trzecią uczestników programu. Oprócz miast, głównych uczestników programu, w pracach URBACT biorą również udział instytucje regionalne, uniwersytety, a nawet same państwa członkowskie. URBACT zrzesza 375 partnerów w 20 sieciach i 6 tematycznych grupach roboczych oraz grupy robocze skupiające sieci wokół jednego tematu.

Plac dla rowerów w centrum miasta, w Wiedniu (Austria), odnowiony dzięki pomocy URBAN.

W 2005 r. w ramach URBACT zorganizowano ponad 10 seminariów roboczych, każde z nich liczyło od 20 do 30 osób, urzędników, specjalistów, ekspertów. Ponad 3000 osób z całej Europy jest osobiście i bezpośrednio zaangażowanych w prace URBACT.

Strona internetowa programu (www.urbact.org) gromadzi blisko 5000 dokumentów, opracowań, prezentacji dobrych praktyk, raportów z badań... W lutym 2006 r. stronę odwiedziło 8000 osób, każdy skonsultował średnio 36 stron (wskaźnik pobranych dokumentów).

EUKN: Wymiana wiedzy dotyczącej miast

Europejska sieć wiedzy o miastach (The European Urban Knowledge Network – EUKN) pomaga państwom członkowskim tworzyć krajowe sieci wiedzy na rzecz rozwoju obszarów miejskich.

Te powiązane ze sobą krajowe sieci ułatwiają wymianę wiedzy i doświadczeń w zakresie rozwiązań dotyczących miast europejskich. W ten sposób EUKN pomaga politykom i decydentom uczyć się na podstawie doświadczeń innych. Wzmacnia ona rolę miast europejskich na rzecz rozwoju i zatrudnienia, utrzymując równocześnie wysokie standardy w zakresie równowagi i integracji społecznej.

⁽¹⁾ Polityka spójności i miasta. Wkład miast na rzecz wzrostu i zatrudnienia w regionach. Komisja Europejska, 2006.

EUKN jest inicjatywą europejską zapoczątkowaną w 2004 r. w czasie prezydencji niderlandzkiej. Obecnie obejmuje piętnaście państw członkowskich, program URBACT, Komisję Europejską i sieć EUROCITIES.

EUKN, działająca od kwietnia 2005 r., utworzyła zdecentralizowaną strukturę, opartą na portalu internetowym i krajowych sieciach we wszystkich państwach członkowskich uczestniczących w inicjatywie. Europejscy, krajowi, regionalni i lokalni partnerzy dostarczają opracowania, dokumenty strategiczne i raporty z badań dotyczących głównych tematów związanych z polityką miejską. EUKN otrzymała nagrodę „XML Holland Award” jako najbardziej innowacyjna sieć.

Od chwili udostępnienia strony internetowej w październiku 2005 r. liczba opracowań i raportów z analiz szybko rośnie. Do lata tego roku tysiące dokumentów będą dostępne on-line.

Sekretariat EUKN ma siedzibę w Hadze (Niderlandy).

Więcej informacji: www.eukn.org.

Jaka lekcja i jaka wartość dodana dla miast?

Z różnorodności prac prowadzonych przez sieci i grupy robocze wyróżniło się siedem głównych linii tematycznych: miasta i młodzież, odnowa obszarów miejskich, imigranci, lokalny rozwój gospodarczy, uczestnictwo obywateli, poczucie zagrożenia oraz zintegrowane podejście do rozwoju miejskiego.

Włączenie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich do głównego nurtu polityki spójności bezwzględnie wymaga obecności programu wymiany i refleksji, który rozpowszechnia koncepcję zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, taką, jaką Unia Europejska wypracowała w dwudziestu ostatnich latach.

- > program URBACT przyciąga liczne miasta, ponieważ dysponują one, dzięki analizie doświadczeń zdobytych gdzie indziej, wymianę informacji dotyczących problemów i różnych możliwości ich rozwiązywania, potencjałem do refleksji i porównań, które mogą być pomocne w definiowaniu własnych polityk.
- > URBACT pozwala miastom z 25, a niedługo z 27 państw członkowskich wymieniać się doświadczeniami, wzajemnie sobie pomagać, a średnim miastom włączyć się do europejskich sieci wymiany.
- > URBACT jest doskonałym narzędziem wzajemnej nauki przeznaczonym dla decydentów politycznych, specjalistów i ogólnie dla wszystkich uczestników rozwoju obszarów miejskich.
- > W ciągu trzech lat URBACT stał się platformą wymiany i refleksji na temat problematyki miejskiej nie tylko między decydentami w miastach, ale także władzami regionalnymi, państwami członkowskimi, uniwersytetami i naukowcami. Program – na płaszczyźnie sektorowej i dyscyplinarnej – wspiera terytorialne otwarcie między miastami i w ich obrębie.
- > Program umożliwia również utworzenie europejskiej sieci ośrodków wiedzy na temat polityk miejskich

(EUKN – *patra powyżej*) oraz utworzenie grupy roboczej w zakresie wzmocnienia kompetencji na rzecz zastosowania podejścia opartego na koncepcji „sustainable communities” (SKILLS – *patra powyżej*). Środki i wysiłki zaangażowane, by wyciągnąć naukę z polityk oraz upowszechnić wnioski i rekomendacje, będą podtrzymywane i rozwijane w latach 2007–2013 w ramach URBACT II, przyszłego ramowego programu wymiany między miastami.

Kontakt: info@urbact.org

Umiejętności w służbie zrównoważonych wspólnot

Utworzenie dzielnic i wspólnot o wysokiej jakości życia wymaga odpowiednich umiejętności. Wymiana doświadczeń i współpraca mogą pomóc w ich rozwoju.

Podczas nieformalnego spotkania na szczepku ministerialnym na temat zrównoważonego rozwoju wspólnot, które odbyło się w Bristolu 6–7 grudnia 2005 r. (Zjednoczone Królestwo), ministrowie stwierdzili, że zwiększa się zapotrzebowanie na wciąż brakujące ogólne kwalifikacje z zakresu rozwoju obszarów miejskich. Ogólne kwalifikacje obejmują: wielopłaszczyznową pracę zawodową, tworzenie i wdrażanie wizji, umiejętność współpracy, zarządzanie projektem, prowadzenie negocjacji i mediacji społecznych, zarządzanie zmianami organizacyjnymi, efektywne lokalne zarządzanie.

Porozumienie z Bristolu zobowiązuje państwa członkowskie do wymiany dobrych praktyk. Uczestnicy uzgodnili również, że pod koniec 2006 r. w Leeds (Zjednoczone Królestwo) odbędzie się europejskie „Symposium na temat umiejętności na rzecz zrównoważonego rozwoju wspólnot”, którego zadaniem będzie wsparcie inwestycji w rozwój kwalifikacji i wymianę wiedzy.

Akademia na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Wspólnot (Academy for Sustainable Communities – ASC), utworzona i wspierana przez rząd brytyjski, powołała przy współpracy Europejskiej Sieci Wiedzy o Miastach (EUKN) grupę roboczą ds. programu URBACT. Grupa ta będzie miała głos doradczy w sprawie organizowania, współpracy i oceny sympozjum i będzie udzielała rekomendacji w zakresie przyszłej europejskiej współpracy dotyczącej kwalifikacji na lata 2007–2013.

Sekretariat grupy roboczej ma siedzibę w Zjednoczonym Królestwie. Jego zadaniem jest pomoc w opracowaniu tematyki sympozjum w odpowiedzi na potrzeby Unii jako całości i indywidualne potrzeby każdego państwa członkowskiego. Celem tego wydarzenia jest opracowanie „Europejskiej karty umiejętności” (European Skills Commitment), którą podpiszą organizacje lokalne i regionalne.

Więcej informacji:

<http://www.ascskills.org.uk/euskills/en/home.cfm>

Miasta objęte programem Urban Audit

♦ Miasta objęte programem Urban Audit w UE-25

♦ Miasta objęte programem Urban Audit w Bułgarii i Rumunii

Belgique/België 1 Antwerpen 2 Brugge 3 Bruxelles/Brussel 4 Charleroi 5 Gent 6 Liège	33 Hamburg 34 Hannover 35 Karlsruhe 36 Köln 37 Leipzig 38 Magdeburg 39 Mainz 40 Moers 41 Mönchengladbach 42 Mühlheim an der Ruhr 43 München 44 Nürnberg 45 Regensburg 46 Schwerin 47 Trier	66 Madrid 67 Málaga 68 Murcia 69 Oviedo 70 Palma de Mallorca 71 Pamplona/Iruña 72 Santander 73 Santiago de Compostela 74 Sevilla 75 Toledo 76 Valencia 77 Valladolid 78 Vitoria/Gasteiz 79 Zaragoza	103 Poitiers 104 Reims 105 Rennes 106 Rouen 107 Saint-Denis 108 Saint-Etienne 109 Strasbourg 110 Toulouse	138 Trento 139 Trieste 140 Venezia 141 Verona	163 Tilburg 164 Utrecht	196 Ponto Delgada 197 Porto 198 Setúbal	225 Gravesham 226 Leeds 227 Leicester 228 Lincoln 229 Liverpool 230 London 231 Manchester 232 Newcastle-upon-Tyne 233 Portsmouth 234 Sheffield 235 Stevenage 236 Worcester 237 Wrexham
Česká Republika 7 Brno 8 Ostrava 9 Plzeň 10 Praha 11 Ústí nad Labem	48 Weimar 49 Wiesbaden 50 Wuppertal	France 80 Ajaccio 81 Amiens 82 Besançon 83 Bordeaux 84 Caen 85 Cayenne 86 Clermont-Ferrand 87 Dijon 88 Fort-de-France 89 Grenoble 90 Le Havre 91 Lille 92 Limoges 93 Lyon 94 Marseille 95 Metz 96 Montpellier 97 Nancy 98 Nantes 99 Nice 100 Orléans 101 Paris 102 Pointe-à-Pitre	Ireland 111 Cork 112 Dublin 113 Galway 114 Limerick	Kύπρος/Kypros 142 Lefkosia	Österreich 165 Graz 166 Linz 167 Wien	Slovenija 199 Ljubljana 200 Maribor	Slovenská Republika 201 Banská Bystrica 202 Bratislava 203 Košice 204 Nitra
Danemark 12 Aalborg 13 Århus 14 København 15 Odense	Eesti 51 Tallinn 52 Tartu	Italia 115 Ancona 116 Bari 117 Bologna 118 Cagliari 119 Campobasso 120 Caserta 121 Catania 122 Catanzaro 123 Cremona 124 Firenze 125 Genova 126 L'Aquila 127 Milano 128 Napoli 129 Palermo 130 Perugia 131 Pescara 132 Potenza 133 Reggio di Calabria 134 Roma 135 Sassari 136 Taranto 137 Torino	Latvija 143 Liepāja 144 Rīga	Lietuva 145 Kaunas 146 Panevėžys 147 Vilnius	Polska 168 Białystok 169 Bydgoszcz 170 Gdańsk 171 Gorzów Wielkopolski 172 Jelenia Góra 173 Katowice 174 Kielce 175 Konin 176 Kraków 177 Łódź 178 Lublin 179 Nowy Sącz 180 Olsztyn 181 Opole 182 Poznań 183 Rzeszów 184 Suwałki 185 Szczecin 186 Toruń 187 Warszawa 188 Wrocław 189 Zielona Góra 190 Zory	Suomi/Finland 205 Helsinki/Helsingfors 206 Oulu/Uleåborg 207 Tampere/Tammerfors 208 Turku/Åbo	България/Bulgaria 238 Burgas 239 Pleven 240 Plovdiv 241 Ruse 242 Sofia 243 Varna 244 Vidin
Deutschland 16 Augsburg 17 Berlin 18 Bielefeld 19 Bochum 20 Bonn 21 Bremen 22 Darmstadt 23 Dortmund 24 Dresden 25 Düsseldorf 26 Erfurt 27 Essen 28 Frankfurt am Main 29 Frankfurt an der Oder 30 Freiburg im Breisgau 31 Göttingen 32 Halle an der Saale	Ελλάδα/Ellada 53 Athina 54 Ioannina 55 Iraklio 56 Kalamata 57 Kavala 58 Larissa 59 Patra 60 Thessaloniki 61 Volos	Magyarország 149 Budapest 150 Miskolc 151 Nyíregyháza 152 Pécs	Malta 153 Gozo 154 Valletta	Nederland 155 Amsterdam 156 Arnhem 157 Eindhoven 158 Enschede 159 's Gravenhage 160 Groningen 161 Heerlen 162 Rotterdam	Portugal 191 Aveiro 192 Braga 193 Coimbra 194 Funchal 195 Lisboa	Sverige 209 Göteborg 210 Jönköping 211 Malmö 212 Stockholm 213 Umeå	România 245 Alba Iulia 246 Arad 247 Bacău 248 Braila 249 București 250 Călărași 251 Cluj-Napoca 252 Craiova 253 Giurgiu 254 Oradea 255 Piatra Neamț 256 Sibiu 257 Tirgu Mures 258 Timișoara

BUDAPESZT (WĘGRY)

Lepsze zarządzanie ściekami

Koszt całkowity: 529 107 000 euro

Wkład UE: 304 661 500 euro

Naszym celem jest biologiczne oczyszczenie 95% ścieków pochodzących z Budapesztu (1,8 miliona mieszkańców). Będzie to możliwe po wybudowaniu nowej sieci kanalizacyjnej i miejskiej oczyszczalni ścieków Budapeszt Śródmieście, której możliwości przerobu będą wynosiły 350 000 m³ dziennie. Projekt ten dotyczy 850 000 mieszkańców i poprawi w znacznym stopniu jakość wód w Dunaju. Składa się z pięciu etapów: budowy na wyspie Csepel oczyszczalni wykorzystującej najbardziej zaawansowane technologie w dziedzinie oczyszczania ścieków i oszczędzania energii (biogaz); utworzenia infrastruktury na potrzeby kompostowania osadów powstałych w wyniku procesu oczyszczania (pojemność: 100 000 ton rocznie); budowy głównego kanału ściekowego o długości 6,9 km nad brzegiem Budy; konstrukcji sieci kanalizacyjnej pod ciśnieniem łączącej główne stacje pomp z zakładem oczyszczania ścieków; modernizacji i wzmocnienia stacji pomp. 65% całkowitych kosztów kwalifikalnych (468 710 000 euro) jest finansowanych ze środków Funduszu Spójności. Zakończenie prac przewidziano na 2009 r.

Gyula Somlai, dyrektor Departamentu Robót Publicznych, *Urząd Miasta Budapeszt*
somlaigy@budapest.hu

VALENÇA (PORTUGALIA)

Rewaloryzacja dziedzictwa miejskiego

Koszt całkowity: 2 600 000 euro

Wkład UE: 1 900 000 euro

Valença, miasto graniczące z Hiszpanią, posiada bogate dziedzictwo kulturowe, które odzwierciedla liczne więzy łączące daleką północ Portugalii z Galicją. Z pomocą EFRR i programu operacyjnego regionu Norte władze miejskie rozpoczęły serię projektów, których celem jest odnowa i rewitalizacja historycznego centrum miasta. Przez upiększenie miasta i modernizację podstawowej infrastruktury (dróg publicznych, kanalizacji...) władze chcą promować turystykę kulturalną i zahamować odpływ mieszkańców, w czym pomocne ma być stworzenie nowych form działalności i polepszenie warunków życia.

Jorge Sobrado, *CCDR-Norte*
vitor.devesa@ccdr-n.pt

CERNIKA (SŁOWENIA)

Przekształcenie terenu wojskowego w business park

Koszt całkowity: 3 951 000 euro

Wkład UE: 2 598 573 euro

Z pomocą EFRR gmina Cernika na dawnym terenie wojskowym należącym do armii jugosłowiańskiej tworzy business park. Pierwsza faza projektu zakończyła się w listopadzie 2005 r. Polegała ona na zburzeniu koszar, zniwelowaniu terenu, zagospodarowaniu obszaru (drogi dojazdu, wodociąg, kanalizacja, oświetlenie...) i wyposażeniu go w całą infrastrukturę niezbędną do prowadzenia przedsiębiorstw (linie wysokiego napięcia, przewody o wysokiej przepustowości do podłączenia Internetu itd.) Teren o powierzchni 11 000 m² jest gotowy, by za rozsądną cenę przystąpić do konstrukcji biur, warsztatów oraz innych budynków. Projekt jest wpisany w strategię rozwoju regionu Notranjsko Kraška.

Franc Lenarcic, *Ministerstwo Środowiska i Zagospodarowania Przestrzennego*
Franc.Lenarcic@gov.si

AMSTERDAM (NIDERLANDY)

ArenA – partnerstwo na rzecz zatrudnienia

Koszt całkowity: 650 000 euro

Wkład UE: 325 000 euro

Otwarcie ArenA Stadium w 1996 r. nie przyniosło oczekiwanych stałych miejsc pracy w Zuid-Oost, południowo-wschodnich dzielnicach Amsterdamu. Stąd utworzenie z inicjatywy władz miasta partnerstwa na rzecz zatrudnienia, skupiającego wszystkie siły lokalne: władze publiczne, przedsiębiorców, organizacje zawodowe, instytucje edukacyjne, stowarzyszenia, itd. 80 podmiotów jest reprezentowanych w ArenA Initiatief, które łączy w sieci wszystkie lokalne podmioty społeczno-ekonomiczne działające na rzecz zatrudnienia i kształcenia. Chodziło również o przełamanie psychologicznej bariery pomiędzy wschodem (gdzie ludzie mieszkają) a zachodem (gdzie pracują). Formuła ta odniosła sukces: projekt ArenA przyczynił się do bardzo znacznego zmniejszenia bezrobocia w Zuid-Oost. W latach 1996–2003 liczba starających się o pracę spadła z 15 000 do 5000.

Peter Aben, *Sprawy Gospodarcze, Amsterdam Zuideroost*
p.aben@zuideroost.amsterdam.nl

HISZPANIA

Integracja stanowi siłę projektu URBAN w Gijón

Blanca Cañal García, dyrektor programu URBAN II Gijón (Asturia)

„Peryferyjny sektor przemysłowy w sytuacji kryzysowej” – oto określenie, które pasuje do tego obszaru objętego programem URBAN w Gijón. Obszar liczący w chwili opracowywania programu 26 519 mieszkańców, czyli 10% populacji Gijón, leży w zachodniej części miasta i obejmuje kilka sektorów: Jove (gdzie niektóre dzielnice, takie jak El Muselín, Portuarios i Pescadores rozciągają się aż do morza), Tremañes (strefa o przeznaczeniu przemysłowym) oraz część dzielnic Calzada i Natahoyo, obszarów gęsto zaludnionych z pustymi obiektami przemysłowymi, pozostałymi po zamknięciu kilku dużych przedsiębiorstw. W całej strefie URBAN dzielnice mieszkalne sąsiadują z obszarami o intensywnej działalności przemysłowej oraz z dużymi infrastrukturami transportowymi. Dzielnice te przecina port Musel i kilka linii kolejowych. Bezrobocie i problemy społeczne są znacznie bardziej widoczne na obszarze objętym projektem URBAN niż w pozostałych częściach aglomeracji.

Projekt URBAN złożony przez władze miasta Gijón jest w 75% współfinansowany ze środków EFRR. Całkowity koszt kwalifikowalny wynosi 14,2 miliony euro. Kwota ta została rozdzielona na pięć działań priorytetowych: odzyskanie opuszczonych terenów i utworzenie działek budowlanych, poprawa struktury gospodarczej, integracja grup najbardziej upośledzonych społecznie, rozwiązanie problemu odpadów komunalnych, promocja nowych technologii.

W celu przekształcenia tych priorytetów w działania, należało wziąć pod uwagę niektóre główne zasady prowadzące do efektu dźwigni i wartości dodanej, a mianowicie zintegrowane podejście i poszukiwanie synergii z innymi działaniami publicznymi i prywatnymi. Dwa przykłady są tego ilustracją.

„Punkt czystości” w Gijón.

„Punkt czystości”

Planowano najpierw zorganizowanie „Punktu czystości” (park z kontenerami na selektywną zbiórkę odpadów z gospodarstw domowych) na pustym terenie znajdującym się na tyłach linii kolejowej. Niestety, mieszkańcy nabrzeża nie zgadzali się na wybudowanie takiego parku w ich dzielnicy. Wpisując to działanie w

ramy projektu URBAN, można było uświadomić dużą część społeczeństwa na temat selektywnej zbiórki śmieci przez setki spotkań informacyjnych organizowanych w ośrodkach szkoleniowych, domach młodzieży, klubach trzeciego wieku, telecentrach, itd. Oprócz tego czternaście lokalnych stowarzyszeń współpracowało przy organizacji wystawy na ten temat. Szacuje się, że w tej imprezie trwającej pięć dni wzięło udział ponad 800 osób. Dziś „Punkt czystości” jest atrakcyjnym obiektem, z którego mieszkańcy nabrzeża są dumni. Znajduje się on w najbardziej popularnej dzielnicy obszaru URBAN, nieopodal szkół, ośrodków zdrowia oraz dużego kompleksu sportowego, gdzie zresztą nadal prowadzone są szkolenia dotyczące ochrony środowiska. Trzeba również zauważyć, że wszystkim działaniom w ramach programu URBAN towarzyszy uświadamianie społeczeństwa w sprawach oszczędzania energii, zarządzania odpadami komunalnymi itd.

Partnerstwa z przedsiębiorstwami

Obszar URBAN obejmuje najstarsze i najgorzej wyposażone obiekty przemysłowe. Właśnie te obiekty są przedmiotem prowadzonych działań. Rozpoczęte prace odzyskania zdegradowanych terenów zmobilizowały zrzeszenia przedsiębiorców działających na trzech różnych obszarach usługowych. Opuszczone obiekty przemysłowe i parcele, często nielegalnie użytkowane, zostały przekształcone w parkingi lub są obecnie przebudowywane. W działania te zostały zaangażowane dwie spółki (ADIF i FEVE), których linie kolejowe przebiegają przez te tereny. Opierając się na pozytywnych rezultatach osiągniętych w tej akcji, znacznie łatwiej było przedstawić przedsiębiorstwom, w większości bardzo małym, inne możliwości działań na rzecz środowiska lub nowych technologii. Tak też jedno ze zrzeszeń przedsiębiorców rozpoczęło akcję sadzenia 100 drzew na swoim obszarze usługowym. Inna firma otrzymała zezwolenie na stworzenie stron internetowych dla 150 przedsiębiorstw ze strefy URBAN. W tym celu szkoli młodzież zamieszkującą tę strefę i co najmniej sześć osób z tej grupy powinno znaleźć tam zatrudnienie.

Mając dziesięcioletnie doświadczenie w dziedzinie prowadzenia tego typu projektów, mogę stwierdzić, że te zintegrowane programy, skoncentrowane na konkretnych obszarach i odwołujące się do dużego zaangażowania podmiotów lokalnych, sięgają znacznie dalej niż wskazywałaby jedynie realizacja budżetu: charakteryzują się znacznie większą wartością dodaną i są znacznie bardziej widoczne dla obywateli, niż gdyby były zrealizowane przez różne specjalistyczne służby działające oddzielnie, bez prawdziwej koordynacji i bez udziału społeczeństwa.

Więcej informacji: www.gijon.es

URBAN II w akcji w Lipsku i Dortmundzie (Niemcy)

Dzielnice w ruchu

Wszystkie (12) niemieckie programy URBAN II są realizowane dzięki finansowaniu z funduszy europejskich oraz innych środków przeznaczonych na wspieranie rozwoju, pochodzących z budżetu federalnego, krajów związkowych i miast. Dzięki zintegrowanemu, innowacyjnemu i wymagającemu współpracy podejściu przywracają atrakcyjność i dynamizm dzielnicom, a ich mieszkańcom dumę i nadzieję. Przykładem tego są Lipsk i Dortmund.

Ta ogromna dżdżownica, symbol witalności, widnieje na fasadzie budynku, w którym ma siedzibę Wege e.V., stowarzyszenie rodziców dzieci z problemami psychicznymi, wspierane przez URBAN w Lipsku.

Karsten Gerken, dyrektor ds. urbanistyki Urzędu Miasta w Lipsku, pokazuje zdjęcie małej dziewczynki w stanowczo zbyt dużym jak dla niej płaszczu: *U nas rozwój obszarów miejskich polega na dopasowaniu bardzo drogiego, ale zbyt dużego płaszcza do rozwijającego się ciała.*

Ten wizerunek jest bardzo trafny: Lipsk rzeczywiście jest przykładem miasta, które się skurczyło – *shrinking city*⁽¹⁾. Największa po Berlinie aglomeracja byłej NRD przeżywa spadek liczby mieszkańców – z 750 000 w latach trzydziestych do 493 000 w 2000 r., żeby następnie wzrosnąć do 500 000. Jednak tylko w latach 1990–2000 Lipsk utracił 100 000 mieszkańców. Powody tego stanu są różnorakie: bardzo niski wskaźnik urodzeń tłumaczy deficyt 25 000 mieszkańców, a w wyniku zjednoczenia Niemiec w Lipsku zlikwidowano 60 000 miejsc pracy w przemyśle, zmuszając 25 000 mieszkańców do przeniesienia się na zachód kraju. Równocześnie, poddając się czarowi własnego domku, bardzo trudno dostępnego w czasach NRD,

50 000 mieszkańców Lipska przeniosło się na przedmieścia lub do pobliskich wsi, opuszczając miasto.

Rezultat: wiele pustych budynków, 60 000 pustych mieszkań i bardzo zaniedbana struktura miejska. Przy głównych ulicach niektórych dzielnic nawet jeden budynek na cztery jest niezamieszany. Jednak wygląda to inaczej niż w mieście przemysłowym przeżywającym kryzys, gdzie zazwyczaj cała dzielnica jest zdegradowana: w Lipsku świeżo wyremontowane domy stoją tuż obok tych opustoszałych, ze zniszczonymi fasadami. Żal na to patrzeć, ponieważ bardzo często chodzi o piękne kamienice w stylu Gründerzeit, z czasów intensywnej rozbudowy i urbanizacji, którą przeżywały Niemcy w latach 1870–1914. Końcowy cel programu URBAN II „Leipziger Westen” wdrażanego w czterech dzielnicach na zachodzie miasta (8 km², 32 000 mieszkańców) jest zatem bardzo prosty: *zatrzymać ludzi w mieście i przyciągnąć innych* – podsumowuje pilotujący program Norbert Raschke.

⁽¹⁾ Lipsk i sąsiadujące Halle należą do sieci „Shrinking Cities” (<http://www.shrinkingcities.com/>), projektu prowadzonego w latach 2002–2006 przez Kulturstiftung des Bundes (Federalną Fundację Kulturalną) i skupiającego architektów, naukowców i artystów wokół prac dotyczących również Detroit (USA), Ivanova (Rosja), Manchesteru i Liverpoolu (Zjednoczone Królestwo).

Dostęp do własności... i zatrudnienia

Na wschodzie ludzie nie posiadają dużych majątków. Wielu z nich chciałoby mieć jakąś własność, ale nie mają środków, by kupić i wyremontować kamienicę – wyjaśnia Christoph Scheffen, koordynator społecznej agencji nieruchomości Immothek, wspieranej przez URBAN i władze miasta Lipska. – Nasza rola polega na poszukiwaniu wraz z architektami wolontariuszami wolnych kamienic, które można wyremontować za rozsądną cenę, i proponowaniu ich rodzinom pragnącym kupić mieszkanie. Umawiamy tych potencjalnych kupców (średnio sześć rodzin na kamienicę), żeby się poznali i przekonali, że mają wystarczające środki, by wspólnie kupić kamienicę jako współwłasność. W latach 2002–2005 w ten sposób 212 domów znalazło nabywców po cenie kosztów. Lipsk jest pierwszym miastem w Niemczech wspierającym ten typ działalności, którego model mógł zostać opracowany dzięki subwencji w wysokości 500 000 euro z programu URBAN. Szacuje się, że działanie to przyniosło całemu miastu inwestycje warte 40 milionów euro i około 200 nowych miejsc pracy.

Zielona brygada w akcji w Henriettepark, w centrum strefy URBAN w Lipsku.

W dzielnicach, w których stopa bezrobocia przekracza 20%, zatrudnienie jest oczywiście wielkim priorytetem programu URBAN w Lipsku: 8 milionów euro, czyli 40% budżetu, przeznaczono na działanie „Gospodarka i zatrudnienie”, które łączy klasyczne narzędzia pomocy dla przedsiębiorców (doradztwo, udostępnianie sprzętu, łączenie w sieci...) z ukierunkowanymi szkoleniami (dla młodzieży, dla kobiet, dla imigrantów...) i bardziej innowacyjnymi rozwiązaniami (przedsiębiorstwa szkolne, giełda pomysłów...). W latach 2001–2004 URBAN „Leipziger Westen” mógł pochwalić się 430 utworzonymi lub zachowanymi miejscami pracy, 80 osobami, które ukończyły kursy zawodowe i ponad 800 młodymi ludźmi, którzy wzięli udział w intensywnym szkoleniu na temat zakładania przedsiębiorstw. Zaczęliśmy w maju 2002 r. od niczego – opowiada Frank Basten, doradca z Centrum Przedsiębiorczości i Innowacji „Freie Wirtschaftsförderung” (Wsparcie dla wolnej przedsiębiorczości). Dziś, w lutym 2006 r., pomogliśmy 147 małym firmom, co stanowi 353 miejsca pracy. Podział na sektory pokazuje, jaka jest struktura ekonomiczna w strefie URBAN, ale również odzwierciedla nasze priorytety: 69 przedsiębiorstw usługowych dla firm, 28 rzemieślników, 23 placówki handlowe, 14 zakładów hotelarskich i 13 przedsiębiorstw usługowych dla ludności. Udzielając wsparcia, faworyzujemy te działalności, które są związane z klastrami (clusters) i specjalnościami Lipska, czyli z informatyką i przemysłem samochodowym.

Przyciągnąć do miasta nowych mieszkańców to znaczy także upiększyć dzielnice. W tym celu działanie „Jakość terenów miejskich” uruchamia środki z programu URBAN w wysokości około 7,3 miliona euro. Połączenie różnych form finansowania zaowocowało odnową kanału Karl–Heine i przekształceniem dawnych obszarów przemysłowych w tereny zielone, ale także działaniami niematerialnymi, takimi jak na przykład innowacyjnym systemem wynajmu terenów: oprócz ogromnych opuszczonych obiektów przemysłowych w Lipsku można naktnąć się na bardzo wiele małych niezagospodarowanych obszarów, które wymagają często tylko dokładnego posprzątania i usunięcia krzaków, by zamienić się w ogródki lub place zabaw. Zdobywamy zaufanie właściciela i kontaktujemy go z osobą lub podmiotem, który chce użytkować teren i staramy się doprowadzić do zawarcia umowy bezpłatnego najmu lub kontraktu na czasową dzierżawę – wyjaśnia Tobias Habermann, jeden z dwóch „menadżerów dzielnicy” obszaru URBAN. – Wszyscy na tym zyskują i w ten sposób likwidujemy liczne problemowe miejsca w mieście. Stosujemy tę samą zasadę wobec niektórych pustych sklepów przy dużych arteriach: wypożyczone przez właścicieli na podobnych zasadach, mogą zostać wykorzystane do organizowania imprez kulturalnych, obchodów, wystaw lub stać się stałymi miejscami spotkań młodzieży, stowarzyszeń...

Entuzjazm

Według badań przeprowadzonych przez Niemiecki Instytut Urbanistyki (Deutsches Institut für Urbanistik – DIFU) 20 milionów euro z budżetu URBAN „Leipziger Westen” przyniosło kolejne 280 milionów euro ze środków prywatnych. To jest oczywiście doskonały wynik – stwierdza Bertram Plate, koordynator projektów społecznych programu – ale to, co wydaje mi się jeszcze bardziej wspaniałe, to odzyskanie w naszych dzielnicach entuzjazmu, który tu panował po upadku żelaznej kurtyny, ale który później zniknął wraz z nastaniem twardej rzeczywistości czasów restrukturyzacji.

Ten odzyskany entuzjazm i dumę bardzo wyraźnie widać także w innym regionie, oddalonym od Lipska, którego niedawna historia, ze względu na jego położenie w Niemczech Zachodnich, była zupełnie inna. Na wschodzie Zagłębia Ruhry Dortmund (590 000 mieszkańców) kontynuuje swoją przemianę z miasta hutniczego w metropolię, gdzie króluje przemysł najnowszych technologii. Proces ten jest zaawansowany, ale nie wszystkie części miasta korzystają z tej przemiany: Nordstadt, dzielnica na północ od centrum miasta, straciła wiele miejsc pracy – około dwa tysiące za jednym zamachem, w wyniku zamknięcia huty stali. Poza tym 40% z 54 000 mieszkańców Nordstadt stanowią imigranci, społeczność szczególnie narażona na utratę miejsc pracy w przemyśle, stąd wybór tej dzielnicy jako beneficjenta programu URBAN II i przeznaczenia na ten cel 28,8 miliona euro, z czego 10 milionów pochodzi ze środków europejskich. Oto śródkresowy bilans 29 wybranych projektów: – 16 nowych przedsiębiorstw i 200 nowych miejsc pracy, 2300 osób skorzystało ze szkoleń, 2500 nawiązanych kontaktów z lokalnymi firmami i znaczący spadek przestępczości – oznajmia Ralf Appel, dyrektor programu, który podkreśla również, że – wraz z programem URBAN nastąpiło ponowne ożywienie dzielnicy.

Jeśli odwiedzający pozostaje pod wrażeniem największego na świecie indiańskiego namiotu tipi, rozstawionego w Fredenbaumpark, to być może właśnie dlatego, iż Nordmarkt jest tą częścią Nordstadt, która jest najlepszym przykładem wdrożonej strategii i uzyskanych w Dortmundzie rezultatów z wprowadzenia programu URBAN. To, co jest obecnie pięknym rynkiem i miłym terenem zielonym w samym sercu gęsto zaludnionej dzielnicy, jeszcze w 2002 r. było zdevastowanym placem, gdzie spotykali się pijacy, narkomani i prostytutki.

Nieco ponad 1,1 miliona euro z funduszy URBAN pozwoliło na odnowienie tego miejsca, ale także na utrzymanie go w dobrym stanie i zapewnienie w okolicy bezpieczeństwa, dzięki strażnikom miejskim lub agentom środowiskowym. Jest ich 18, są zatrudnieni w ramach federalnego programu powrotu do pracy i mają czuwać nad czystością, bezpieczeństwem, a nawet przyjemnym wyglądem ulic i placów w Nordmarkt. – *To są proste zadania, ale bardzo symboliczne, takie jak na przykład poproszenie ludzi, by wyrzucali śmieci do koszy, lub pomaganie dzieciom w przechodzeniu przez ulicę. W przypadku ludzi żyjących wcześniej poza marginesem to pomaga zwiększyć ich poczucie wartości i odbudować więzy społeczne* – wyjaśnia Bernd Axmann, szef projektu w przedsiębiorstwie integracji społecznej Grünbau GmbH, które patronuje temu projektowi.

Jeden z aspektów akcji „malowanie elewacji” prowadzonej w ramach programu URBAN – renowacja dzielnic w Dortmundzie.

Miasto społeczne

Staramy się popchnąć ludzi w górę – mówi Helga Beckmann. – Zmienić sposób, w jaki widzą siebie i swoją dzielnicę, przekonać ich, że szklanka nie jest do połowy pusta, ale raczej do połowy pełna, i że można ją jeszcze napęlić. Organizujemy różnego rodzaju imprezy, festyny, konkursy pomysłów... To owocuje powstawaniem projektów i nadaje dzielnicę pewną atrakcyjność i odrębność, bez konieczności wydawania dużych pieniędzy.

Helga wraz z kolegą Martinem Gansauem są kierownikami biura dzielnicy Nordmarkt, jednego z trzech w Nordstadt. Są łącznikami pomiędzy mieszkańcami i instytucjami publicznymi, – *zarazem mediatorami, pomocnikami i animatorami* – wyjaśnia Martin. – *Nie rozwiązujemy bezpośrednio problemów, nie zastępujemy administracji, pomagamy jedynie ludziom, którzy się do nas zwracają, znaleźć osoby, z którymi powinni się skontaktować.*

Ten zarząd dzielnicy „Quartiersmanagement” jest zasadniczym narzędziem rozwoju obszarów miejskich w Niemczech. Jest podstawą koncepcji „Soziale Stadt” (Miasto społeczne), której pionierem jest kraj związkowy, gdzie leży Dortmund, czyli Nadrenia Północna-Westfalia. Zapoczątkowany w 1993 r. regionalny program „Stadtteile mit besonderem Erneuerungsbedarf” (Dzielnice szczególnie wymagające odnowy) był pierwszym niemieckim programem, który funkcjonował w oparciu o podejście transwersalne. Chodziło o stawienie czoła problemowi upadku miast, które było spowodowane końcem zagłębia węglowego i przemysłu hutniczego w Zagłębiu Ruhry. W 1998 r. sukces, jaki odniosło to doświadczenie, skłonił rząd federalny do przyjęcia tej formuły i zaproponowa-

nia jej w 1999 r. wszystkim 16 niemieckim krajom związkowym pod nazwą „Bund-Länder-Programm Soziale Stadt” (Federalno-regionalny program „Miasto Społeczne”).

Na wzór inicjatywy URBAN, która była w części jego inspiracją, program „Soziale Stadt” przyjmuje zintegrowane podejście terytorialne oparte na współuczestnictwie w stosunku do jakościowej zmiany dzielnic najbardziej dotkniętych problemami. *Ogromną wartością dodaną takich programów jak Soziale Stadt czy URBAN – wyjaśnia Karl Jasper, koordynator programu URBAN w Ministerstwie Budownictwa i Mobilności w rządzie kraju związkowego – jest to, że zachęcają mieszkańców do uczestniczenia w projektach. Uczestnictwo to przynosi dwie korzyści: po pierwsze można skorzystać z doświadczenia mieszkańców, by lepiej dostosować projekty i spowodować, żeby były bardziej zrównoważone. Po drugie dynamizm, jaki rodzą projekty, pozwala stworzyć struktury społeczne stabilizujące z czasem całą dzielnicę. I w końcu ponownie zostaje zdefiniowana rola władz: państwo, które wspiera, które pomaga obywatelom w trudnych chwilach staje się państwem, które uwalnia endogenny potencjał, pozwalający ludziom pomóc sobie samym. To trochę brzmi jak „pomóż sobie, a URBAN Ci pomoże”.*

Karl Jasper przypomina jednak, że URBAN jest tylko jednym skromnym elementem działań na rzecz rozwoju obszarów miejskich w Nadrenii Północnej-Westfalii: obecny program Celu 2 (około 2 miliardów euro) obejmuje głównie obszary miejskie i sam kraj związkowy, posiadający najlepszą gospodarkę regionalną w Europie, najbardziej zaludniony i uprzemysłowiony kraj związkowy w Niemczech, inwestuje w rozwój obszarów miejskich 150 milionów euro rocznie, które są podzielone pomiędzy program „Soziale Stadt” (40 milionów), program odnowy miejskiej „Stadtumbau” (30 milionów) i inne różne działania na rzecz małych i średnich miast (80 milionów).

Mainstream

Nadrenia Północna-Westfalia planuje również przyszłość zarządzania rozwojem obszarów miejskich finansowanego ze środków Funduszy Strukturalnych. Jest rzeczą godną podkreślenia, że burmistrzowie pięciu największych miast tego kraju związkowego zasiadają w Komitecie monitorującym programy europejskie, ale nie posiadają przewagi ani większych przywilejów niż inni partnerzy, na przykład izby handlowe.

Jeden z pomysłodawców i promotorów programu „Soziale Stadt”, Ullrich Sierau, jest wysokim funkcjonariuszem Urzędu Miasta Dortmund ds. urbanistyki. Ten były kierownik departamentu w Ministerstwie Rozwoju Miejskiego tego kraju związkowego wyraża opinię, którą, jak się wydaje, podziela duża część działaczy regionalnych: *Popieramy zasady strategii lizbońskiej – trzeba wspierać konkurencyjność, innowację, wiedzę, kształcenie zasobów ludzkich..., ale nadal wierzę w zasady miasta społecznego – nikogo nie wolno pozostawić na uboju. Potrzebna jest równowaga. Tak czy inaczej, kapitał nie idzie tam, gdzie problemy społeczne nie są rozwiązane.*

Więcej informacji:

www.urban-leipzig.de
www.urban.dortmund.de

Niemiecko-austriacka sieć URBAN jest doskonałym źródłem wiedzy na temat rozwoju obszarów miejskich w obu tych krajach, ale również na szczeblu europejskim: Deutsch-Österreichisches URBAN-Netzwerk
 47–51 rue du Luxembourg, B-1050 Bruksela
 Tel. +32 (0)2 550 16 10, Faks +32 (0)2 503 56 06
c.huttenloher@deutscher-verband.org

HAWR (FRANCJA)

Utworzenie parku miejskiego

Koszt całkowity: 9 343 413 euro
Wkład UE: 2 472 721 euro

Sztandarowym projektem programu URBAN II w Hawrze jest utworzenie parku miejskiego pomiędzy miastem i portem. Chodzi o stworzenie miejsca rekreacji i spacerów dla mieszkańców dzielnicy Saint-Nicolas, połączenie tej dzielnicy z centrum miasta i zmianę jej wizerunku poprzez przyciągnięcie mieszkańców i inwestorów. Zagospodarowanie parku oparte jest na wyjątkowym charakterze tego miejsca: obecność basenów portowych, bliskość morza i centrum miasta... specjalne oświetlenie podkreśli piękno okolicy, w szczególności basenów. Budowa mostu dochodzącego do samego serca miejskiego parku zlikwiduje izolację dzielnicy Saint-Nicolas i nada temu zachęcającemu do spotkań miejscu bardziej komunalny, a nawet interkomunalny charakter.

Ouahid Dorbane, pełnomocnik generalny ds. rozwoju południowych dzielnic Hawru
Ouahid.Dorbane@ville-lehavre.fr

BRISTOL (ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO)

Integracja młodych niepełnosprawnych

Koszt całkowity: 342 575 euro
Wkład UE: 169 938 euro

Projekt integracyjny „Just CHIL” (Just Children Helping Inclusion by Listening – Po prostu dzieci, którym pomagamy zintegrować się przez wysłuchanie ich) jest innowacyjną odpowiedzią na potrzeby młodych niepełnosprawnych, którzy mają trudności z nauką i zachowaniem. Badania lokalne wykazały, że w przypadku tej grupy ryzyko wykluczenia ze szkoły i przyjęcia postaw antyspołecznych, a nawet agresywnych, jest znacznie większe, podczas gdy ich potrzeby są zbyt złożone, by mogły być zaspokojone przez konwencjonalny system szkolnictwa. Projekt obejmuje najtrudniejszą młodzież. Wykorzystuje podejście edukacyjne skupione na danej osobie i jej podobnych, by rozwiązywanie konfliktów, postawę obywatelską oraz różne kompetencje, które uczestnicy będą mogli wykorzystywać w codziennym życiu. Efekt tego projektu był znaczący: 60 młodych osób, które ukończyły szkolenie, jak dotychczas zrobiło ogromne postępy w swoim zachowaniu, uczęszczaniu do szkoły i dążeniu do podjęcia pracy. Jedna z dziewcząt otrzymała Nagrodę im. Księżniczki Diany, która jest wręczana za pracę na rzecz wspólnoty, cztery osoby przystąpiły do grupy pilotażowej programu URBAN, inni aktywnie działają w różnych stowarzyszeniach.

Steve Morris, dyrektor programu URBAN II South Bristol
s_morris@bristol-city.gov.uk
www.southbristolurban2.co.uk

SAMBREVILLE (BELGIA)

Szkolenie w zakresie remontu budynków

Koszt całkowity: 202 057 euro
Wkład UE: 101 028 euro

Celem tego projektu jest umożliwienie osobom z problemami – głównie mężczyznom – odbudowania więzi społecznej, ale również otrzymania pod koniec szkolenia świadectwa zdobycia kwalifikacji w różnych branżach związanych z budownictwem i remontem budynków (malarstwo, montaż sufitów, malowanie, instalacje elektryczne...). Dzięki temu świadectwu będą oni mogli znaleźć pracę w branży budowlanej lub będą mogli skorzystać z innych, bardziej specjalistycznych szkoleń. Końcowym celem jest wykształcenie 60 osób, przy czym każda z nich musi uczestniczyć w 820 godzinach szkolenia. Pod względem tworzenia miejsc pracy bezpośrednie zatrudnienie znajdzie 30 osób. Chodzi również o zaangażowanie uczniów w odbudowę lokalnego dziedzictwa. Dzięki szkoleniom odremontowano w dzielnicy dwa domy i jeden blok.

Philippe Lhomme i Laurent Warnon, komórka pomocy technicznej URBAN, zarząd miejski w Sambreville
urban@commune.sambreville.be

DUBLIN (IRLANDIA)

Kiedy mieszkańcy zmieniają swoje otoczenie

Koszt całkowity: 505 437 euro
Wkład UE: 233 120 euro

W dzielnicy Ballyfermot w Dublinie było mnóstwo pustych terenów, prawdziwych „no man's land” i miejskich wylęgarni przestępczości. W 2002 r. wdrożono projekt URBAN, by zachęcić mieszkańców do osobistego zajęcia się odnową tych obszarów. Przyznanie pomocy finansowej było uzależnione od kilku warunków: musiały to być projekty zrównoważone, sporządzone po konsultacjach z mieszkańcami dzielnicy, oparte na wolontariacie i zmierzające do poprawy i ochrony środowiska. Zatem wszystkie projekty są opracowywane, wdrażane i monitorowane przez społeczność lokalną. Przeprowadzana jest obecnie niezależna ewaluacja, ale już teraz możemy stwierdzić, że program wzmógł poczucie przynależności do dzielnicy i pomógł zmobilizować mieszkańców wokół lokalnych zadań przez otwarte i wymagające współpracy działanie. Stworzył bardzo pozytywne relacje pomiędzy sąsiadami, zmniejszył ilość aktów wandalizmu i pozwolił mieszkańcom dostosować do swoich potrzeb miejsce, w którym żyją.

Caitriona Ryan, dyrektor programu URBAN Ballyfermot
Caitriona@urbanbl.ie
www.urbanbl.ie

SZWECJA

„Jalla, Jalla” – wkład na rzecz integracji społecznej

Susan Runsten, koordynator programu URBAN II Göteborg

Göteborg liczy 485 000 mieszkańców i jest drugim co do wielkości miastem Szwecji. Przez ostatnie dziesięć lat przeszedł poważne zmiany strukturalne. W mieście, uzależnionym od przemysłu, portu i stoczni, rozwinęła się bardziej różnorodna gospodarka oparta na technologiach teleinformatycznych, na turystyce i biomedycynie.

Göteborg jest teraz dobrze prosperującym i rozrastającym się miastem. Pozostały jednak bardzo głębokie problemy związane głównie ze społecznym wykluczeniem wynikającym z napływu uchodźców i ich rodzin w latach 80. i 90. Istnieją również ogromne różnice demograficzne i nierówności pomiędzy poszczególnymi częściami miasta. 20% obecnej populacji Göteborga urodziło się za granicą. Imigranci zamieszkują głównie północno-wschodnie dzielnice miasta, gdzie stopa bezrobocia jest wysoka, a poziom edukacji niski. Kiedy w Göteborgu rozpoczęto program URBAN II, postanowiono, że jednym z głównych obszarów inwestycji będzie wykorzystanie zasobów ludzkich w tych dzielnicach, skupiając się na edukacji i zatrudnieniu.

Jednym z projektów, który uzyskał fundusze z URBAN II jest *Jalla, Jalla* (Dawaj, Dawaj!). Jest on zarządzany przez Medborgarskolan (stowarzyszenie edukacji dla dorosłych) przy współpracy Szwedzkiego Biura Pośrednictwa Pracy oraz lokalnego klubu piłkarskiego o nazwie GAIS. Celem projektu jest zapewnienie pomocy imigrantom długo pozostającym bez pracy w znalezieniu zatrudnienia. Drogą do tego jest nauka języka szwedzkiego oraz obsługi komputera, połączona z kontaktami społecznymi i praktyczną edukacją obywatelską prowadzoną przez organizacje pozarządowe. Odbywa się to w dość niecodzienny sposób.

Zainteresowanie piłką nożną jest wspólną cechą uczestników projektu i GAIS nie tylko daje możliwość obejrzenia meczy, ale również grania w drużynie i współpracy ze sponsorami. Dodatkowo biuro pośrednictwa pracy ułatwia kontakt z pracodawcami związanymi z projektem, którzy mogliby zaoferować zatrudnienie. To nietypowe połączenie kształcenia dla dorosłych, zajęć rekreacyjnych oraz współpracy z pracodawcami okazało się bardzo skuteczne. *Jalla, Jalla* otrzymał 338 300 euro ze środków EFRR, by w terminie od marca 2004 r. do grudnia 2006 r. przyjąć 60 uczestników. Jednym z celów było znalezienie zatrudnienia na rok lub dłużej dla 20 osób. Został on osiągnięty już w październiku 2005 r. Poza tym 18 spośród uczestników otrzymało dzięki projektowi krótkoterminową pracę.

Jedną z mocnych stron *Jalla, Jalla* jest skupienie uwagi wszystkich uczestników projektu na zatrudnieniu. Zasadą jest poszukiwanie pracy już od pierwszego dnia, a nie dopiero po ukończeniu kształcenia. Takie podejście bardzo szybko pozwoliło niektórym uczestnikom na znalezienie zatrudnienia, co wzbudziło na-

dzieje i zwiększyło zaangażowanie wśród pozostałych członków grupy: „Jeśli jemu się udało, mnie również może się udać. Muszę dać z siebie wszystko!”

W ramach badań obejmujących lokalne partnerstwo w programie URBAN II Göteborg porównano dziesięć projektów, by zobaczyć, w jaki sposób różne podmioty współpracują i jakie to ma znaczenie dla powodzenia projektu. Okazuje się, że jednym z warunków sukcesu są priorytety, które muszą być strategiczne i zbieżne z celem globalnego projektu. Ważne jest również wytyczenie realistycznych i osiągalnych celów. Dzięki temu można pokazać konkretne rezultaty, co wydaje się najważniejszym czynnikiem tworzenia zaangażowania na każdym szczeblu partnerstwa. *Jalla, Jalla* jest dobrym przykładem działania takiego mechanizmu.

Projekt *Jalla, Jalla* posiada jeszcze inną cechę warunkującą powodzenie: uzupełnianie się partnerów. Każdy z nich, Medborgarskolan, Szwedzkie Biuro Pośrednictwa Pracy i GAIS, reprezentuje inne kompetencje i specyficzne zadania, które uzupełniają, się i zapewniają projektowi większe możliwości. Partnerzy mają do spełnienia w ramach projektu różne zadania i role. Różnorodność jest bez wątpienia atutem dla partnerstwa!

Przez ostatnie dziesięć lat Göteborg otrzymywał zarówno krajowe, jak i europejskie wsparcie, by zająć się dzielnicami dotkniętymi problemami, mniejszościami etnicznymi i imigrantami. Wszystkie te inicjatywy poprawiły warunki życia i stworzyły bardziej atrakcyjne dzielnice. Opracowano nowe metody i strategie promowania demokracji, przystosowania instytucji edukacyjnych do potrzeb wielojęzycznej społeczności oraz wzmocnienia lokalnej gospodarki. Jednak projekty miejskie oparte na podejściu terytorialnym napotykały pewne trudności. Oceny wskazują, że skupiając się na konkretnych obszarach lub grupach społecznych, można doprowadzić do napiętnowania tych dzielnic lub ich mieszkańców. Istnieje również niebezpieczeństwo, że poszukiwanie rozwiązań problemu bezrobocia lub izolacji będzie skupiało się jedynie na dzielnicach dotkniętych tymi problemami, bez postrzegania ich na tle miasta i regionu jako całości.

Wielkim wyzwaniem na przyszłość musi być pokonanie tych przeszkód dzięki solidnym strategiom opartym na połączeniu walki ze społecznym wykluczeniem z ogólnymi celami regionalnego rozwoju i wzrostu. Projekt *Jalla, Jalla* uczy nas, jak bardzo ważne jest, aby skupić się na potencjale istniejącym w każdym człowieku. Należy również zawsze wierzyć w sukces, który można osiągnąć w prawdziwie integrującym i wielokulturowym mieście.

Kontakt: susan.runsten@stadshuset.goteborg.se

REPUBLIKA CZEŚKA

Metro bez barier

Lumíra Kafková, dyrektor instytucji zarządzającej programem Celu 2 w Pradze

Powyżej i poniżej: prace związane z zagospodarowaniem stacji metra Florenc B. w Pradze.

Głównym celem programu Celu 2 dla Pragi jest przekształcenie czeskiej stolicy w dynamiczną metropolię europejską, godną tej rangi.

W latach 2004–2005 przeprowadziliśmy cztery tury składania wniosków zakończone wybraniem 148 projektów, których wartość inwestycji ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) stanowiła blisko 100 milionów euro. Większość projektów, w szczególności te najbardziej pokaźne pod względem inwestycji, zostało złożonych przez władze miasta i różnych dzielnic Pragi. Bardzo ciekawe są projekty dotyczące poprawy transportu publicznego.

Celem projektu, o którym mowa, jest zwiększenie integracji osób niepełnosprawnych ruchowo, przy równoczesnym wsparciu tworzenia nowych miejsc pracy i podnoszeniu atrakcyjności środowiska miejskiego.

Główny element projektu polega na zapewnieniu łatwego dostępu, bez barier, do stacji metra Florenc B. W tym celu budowana jest pierwsza winda łącząca perony z korytarzami oraz druga winda wychodząca na poziomie ulicy. Inwestycja obejmuje również cały system oznakowania oraz inne potrzebne wyposażenie.

Po zrealizowaniu projektu w dużym stopniu polepszy się jakość transportu publicznego i dostępność do danej dzielnicy. W Pradze mieszka 33 500 osób z niepełnosprawnością ruchową. 4000 z nich jeździ na wózku. Możliwość ominięcia barier, by móc skorzystać z metra, pozwoli im w dużo łatwiejszy sposób dostać się do centrum miasta i do dużych węzłów komunikacyjnych, takich jak dworzec kolejowy czy autobusowy. To ułatwi ich wejście na rynek pracy liczący 14 000 przedsiębiorstw i 12 000 niezależnych pracowników.

Prace prowadzone od września 2005 r. do marca 2007 r. będą podzielone na dwa etapy. Pierwszy z nich już został ukończony. Całkowite koszty kwalifikowalne projektu będą wynosiły 2 110 638 euro, z czego 50% zostanie pokrytych ze środków EFRR. Rząd czeski pokryje 33,1% tej kwoty, czyli 698 621 euro. Pozostałą część (16,9%, czyli 356 698 euro) wyasygnują władze miasta Pragi.

Prowadzony na zasadzie partnerstwa przez regionalnego koordynatora zintegrowanego transportu Pragi oraz Krajową Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, projekt ten zaspokaja społeczną potrzebę poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych ruchowo oraz wszystkich grup społecznych będących w trudnej sytuacji.

Jak wszystkie działania dążące do szybszego i wygodniejszego przemieszczania się, tak i ten projekt jest elementem długofalowej promocji transportu publicznego.

Kontakt: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, MA SPD 2, Staroměstské sq. 6, CZ-110 15, Praga 1
E-mail: jpd2@mnr.cz
Internet: www.strukturalni-fondy.cz/jpd2

GRAZ (AUSTRIA)

Graz, miasto wiedzy

Koszt całkowity: 4 200 570 euro
Wkład UE: 200 000 euro

Dzięki zintegrowanemu projektowi „Miasto wiedzy” realizowanemu przez Agencję Promocji Gospodarki Styrii (SFG) i współfinansowanemu przez program URBAN, zachodnie dzielnice Graz dysponują obecnie nowym ośrodkiem innowacyjnych przedsiębiorstw. Chodzi o zapewnienie odpowiednich lokali aktywnym przedsiębiorcom z sektora nowych technologii, w szczególności związanych z ochroną zdrowia (technologie medyczne, bioanalizy itd.) Dla absolwentów znajdującego się nieopodal uniwersytetu ośrodek chce również spełniać rolę pomostu pomiędzy kształceniem a przedsiębiorstwem. Oprócz pomocy przy tworzeniu przedsiębiorstw w zachodniej części Graz, ambicją autorów projektu jest utworzenie ośrodka doskonalenia dla całego regionu.

Christian Nussmüller, dyrektor programu URBAN Link GrazWest, miasto Graz
urban@stadt.graz.at
www.urban-link.at (www.graz.at)

TURYN (WŁOCHY)

Renowacja Piazza Livio Bianco

Koszt całkowity: 2 226 885 euro
Wkład UE: 914 998 euro

Znajdujący się na południowo-zachodnich przedmieściach Turynu Piazza Livio Bianco jest celem planu renowacyjnego wdrażanego w stolicy Piemontu na obszarze URBAN. Mieszkańcy i liczne stowarzyszenia usilnie domagały się odnowy placu, by przywrócić mu społeczną i kulturalną rolę, jaką niegdyś spełniał w dzielnicy, zapobiegając tym samym jego zniszczeniu i przebywaniu tam ludzi z marginesu. Najważniejsze w całej operacji jest uczestnictwo mieszkańców dzielnicy, od etapu planowania (za pośrednictwem konkursu publicznego i głosowania mieszkańców) do zarządzania placem po zakończeniu robót. Utworzone w tym celu stowarzyszenie „Piazziamoci in Piazza” (Weźmy plac we władanie) działa od 2004 r. Koordynuje działania kulturalne organizowane w czasie roku i wspiera stałe i aktywne uczestnictwo mieszkańców dzielnicy.

Gianfranco Presutti, kierownik projektu, program URBAN II Turyn
gianfranco.presutti@comune.torino.it
www.comune.torino.it/urban2

HERAKLION (GRECJA)

Rewitalizacja dzielnic przeżywających kryzys

Koszt całkowity: 10 913 948 euro
Wkład UE: 8 185 461 euro

Zachodnie wybrzeże Heraklionu wykazuje liczne oznaki upadku społeczno-gospodarczego: wysokie długotrwałe bezrobocie, bieda, wykluczenie, zniszczone środowisko... Głównym celem programu URBAN jest ekonomiczna i społeczna rewitalizacja tych obszarów miejskich. Podjęte działania łączą trzy główne elementy: innowacyjność, trwałość i rozwój wiedzy. Chodzi o stworzenie miejsc, które byłyby atrakcyjne dla odwiedzających, ale również stworzyłyby możliwości mieszkańcom poprzez stymulowanie lokalnego rynku i bezpośrednie połączenie go z wybrzeżem.

Kyriaki Manola-Goundra, dyrektor instytucji zarządzającej programami URBAN II w Grecji
k.manola@mou.gr

VANTAA (FINLANDIA)

Ośrodek rodzinny dla imigrantów

Koszt całkowity: 210 000 euro
Wkład UE: 57 000 euro

W Finlandii populacja imigrantów wciąż wzrasta i ważne jest, aby zapobiec jej radykalizacji i powstawaniu gett. W tym celu program URBAN II w Vantaa, nieopodal Helsinek, wsparł utworzenie ośrodka rodzinnego, który bazując na różnych praktycznych rozwiązaniach, zapewnia rodzinom imigrantów pomoc przy pielęgnacji i edukacji dzieci. Struktura ta wspiera integrację i służy jako miejsce spotkań Finek i imigrantek. W tym ośrodku „ukierunkowanym na klienta” rodziny mogą otrzymać konkretną pomoc prewencyjną oraz wziąć udział w zajęciach grupowych. Grupy są prowadzone przez pracowników ośrodka: opiekunki, położne, psychologów, pielęgniarki, asystentów społecznych, którzy ściśle współpracują według zintegrowanego i transwersalnego podejścia, tak aby zapewnić spójną i stałą pomoc.

Jukka-Pekka Sorjonen, dyrektor programu URBAN II Vantaa
jukka-pekka.sorjonen@vantaa.fi
www.urbanfinland.info

2007–2013: Przygotowanie nowej generacji programów wraz ze stroną Inforegio

Państwa członkowskie i regiony przygotowują przyszły okres programowania 2007–2013. Strona Inforegio prezentuje liczne informacje i ważne dokumenty dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w te działania. Chodzi o ułatwienie wymiany pomiędzy nimi i o informowanie szerokiej publiczności o osiągniętym postępie. Wszelkie pytania i uwagi prosimy kierować do DG REGIO.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/2007/index_pl.htm

Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej
Jednostka 01 – Informacja i Komunikacja
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040 Bruksela
Faks +32 2 296 60 03
E-mail: regio-info@cec.eu.int
http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_en.htm
Informacje dotyczące pomocy regionalnej Unii Europejskiej
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_pl.htm

ISSN 1725 - 8243

© Wspólnoty Europejskie, 2006
Kopiowanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Urząd Publikacji
Publications.eu.int